

А.С. Міносян, канд. іст. наук, проф. (*ХДУХТ, Харків*)

І.П. Коршунова, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

ВПЛИВ ЕТНОКУЛЬТУРНИХ ДИСЦИПЛІН НА ЯКІСНІ ЗМІНИ В НАЦІОНАЛЬНІЙ САМОСВІДОМОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ

У складних сучасних умовах все більше загострюється проблема національної ідентичності для багатьох українців. Тому, задача формування національної самосвідомості у майбутніх фахівців стає однією з найважливіших в низці освітніх завдань вищої школи. Саме від рівня національного виховання студентів залежить матеріальна та духовна культура рідної Батьківщини.

Велику роль у вихованні інтелігентної та інтелектуальної людини, яка має глибокі знання про загальнолюдські цінності та національні пріоритети, відіграють етнокультурні дисципліни. Національну орієнтованість в межах історико-культурологічного циклу має ряд дисциплін, які пропонує кафедра суспільних та гуманітарних дисциплін. Серед них: «Історія української культури», «Історія та культура Слобідської України», спецкурси «Культурно-побутові традиції українського народу», «Екскуртознавство».

Тематика курсу «Історія української культури» представляє собою звернення до сторінок духовного життя українців, що пояснюється особливим значенням процесу відродження етнічної культури, якісним оновленням та розвитком основних її компонентів. І одним із шляхів дбайливого ставлення до історичного минулого нашої батьківщини є формування національної самосвідомості.

Важливим доповненням до огляду національної культури є тематичний матеріал дисципліни «Історія та культура Слобідської України», яка дозволяє поновити і покращити у студентства історичні та культурні знання з розвитку рідного краю. При викладанні місцевого матеріалу увага акцентована на вже існуючих історичних джерелах і новітній літературі. Такий підхід має актуальну значущість у теперішньому переломному етапі нашої історії. Краєзнавство, виконуючи важливі науково-пізнавальні та виховні функції, значною мірою сприяє формуванню національної самосвідомості всього українського народу і його молодого покоління – студентства. Треба зазначити й важливу роль історичного краєзнавства у формуванні історичної пам'яті, яка зберігає джерела історичного процесу і відтворює історичний досвід українського народу. Це – генетична пам'ять покоління і кожної людини, що дозволяє забезпечити необхідність збереження надбань народу та усвідомити позитивний та негативний досвід предків.

Органічно продовжує національну тематику спецкурс «Культурно-побутові традиції українського народу». Він спрямований на піднесення національної гідності, на захист історичної та культурної спадщини українського етносу.

Тематика спецкурсу «Культурно-побутові традиції українського народу» включає найбільш характерні та яскраві, з точки зору формування етнохудожньої культури, етапи розвитку української історії, а саме: дохристиянський період, пов'язаний із проживанням на майбутніх українських землях давніх слов'ян, козацьку добу з історією слобідського регіону та сьогодення. Звісно, що в межах спецкурсу неможливо розглянути всі аспекти розвитку українських культурно-побутових традицій протягом навіть останніх століть. Але деякі її елементи можуть бути не тільки цікавими, а й корисними для сучасної молоді.

У світлі національного і культурного відродження України особливого звучання набувають туризм і краєзнавство. З'являється прагнення знати і розуміти історію своєї країни, її героїчні і трагічні сторінки, особливості природи. Спецкурс «Екскурствознавство» надає студентам методологію екскурсійної справи в Україні й неупереджене висвітлення усіх аспектів сучасного життя, а також історії та культури на основі пошуку нових матеріалів і використання їх при створенні екскурсійних маршрутів.

На жаль, останнім часом соціально-гуманітарний блок значно зменшується за рахунок розширення дисциплін, які безпосередньо спрямовані на майбутню професію студента. Перш за все, це пояснюється і пов'язується з іноваційністю освіти. Але орієнтація на іноваційність не тільки не передбачає витіснення гуманітарних дисциплін з програм вузів, а навпроти, розглядає необхідність більш активного включення їх у склад профільних дисциплін.

Об'єктивним аргументом на користь збереження етнокультурних дисциплін виступає той факт, що процес навчання не може існувати ізольовано від процесу виховання. На доказ цьому – національний шлях розвитку освіти у всьому світі.

Отже, підтримуючи кращі традиції, потрібно впроваджувати у ВНЗ етнокультурні технології, які забезпечать розуміння унікальності своєї культури, спираючись на національні традиції й цінності. Байдуже ставлення до культурної спадщини призводить до порушення спадкоємності в розвитку суспільства, культури й освіти, до втрати духовних надбань народу.